
Onderwerp	Evaluatie eikenprocessierups 2020		
Zaaknummer		Teammanager	Maurice de Bruijn
B & W datum	30 november 2020	Afdeling/Team	Stad Dorpen en Wijken/Groen en Vastgoed
Naam steller	Gijs Dinghs	Portefeuillehouder	Cor Vervoort
Besproken met portefeuillehouder	Ja, met Cor Vervoort op 23-11-2020		
Openbaarheid	Deze adviesnota is openbaar	Per direct.	
Bevoegd orgaan	B & W		
Ter kennisname	Aanbieden via de Griffie aan Commissie Wonen en Raad		

ADVIES

1. Kennis te nemen van de effecten van de genomen beheermaatregelen omtrent de beheersing van de eikenprocessierupsen in 2020.
2. In te stemmen met de aanpassingen ten behoeve van eikenprocessierupsbestrijding vanaf 2021.
3. De financiële gevolgen van € 22.439,- voor 2021 te dekken uit de post onvoorzien.
4. De meerjarige financiële gevolgen van € 22.439,- per jaar opnemen in de meerjarenbegroting van 2022.

Samenvatting

In 2018 en 2019 heeft de eikenprocessierups een flinke opmars gemaakt in Nederland, zo ook in de gemeente Venray. Dit heeft voor overlast en gezondheidsklachten gezorgd bij inwoners. Eind 2019 is een evaluatie en plan van aanpak opgesteld om te komen tot een nieuw voorstel met betrekking tot de beheersing van eikenprocessierups om de overlast in de toekomst te beperken. De aanpassingen die zijn gedaan met betrekking tot de beheersing, tezamen met een afname van de plaagdruk, hebben ervoor gezorgd dat de overlast in 2020 is afgenomen.

Beoogd resultaat

Het optimaliseren van de eikenprocessierupsbeheersing om zodoende de overlast en gezondheidsrisico's in de toekomst tot een aanvaardbaar niveau te blijven beperken waarbij zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met mogelijke nadelige gevolgen voor andere aanwezige fauna.

Argumenten

1.1 Aanpassingen eikenprocessierupsbeheersing en een afname van de plaagdruk zorgen voor minder overlast

De uitbreiding en gerichte aanpak van de preventieve bestrijding hebben, gebaseerd op de binnengekomen meldingen, er voor gezorgd dat er in 2020 minder overlast door inwoners is ervaren. Ook heeft de aanpak er toe geleid dat minder nesten curatief zijn bestreden (wegzuigen van nesten). Waar in 2019 circa 500 meldingen zijn gemaakt met betrekking tot overlast van de eikenprocessierups, zijn dit er in 2020, met circa 150 meldingen, duidelijk minder. Niet alleen de aanpassingen op het beheer, maar ook de landelijke plaagdrukafname zorgt voor minder overlast. Uit onderzoek van Wageningen University werden op dertig procent, van de eiken die in het voorjaar zijn gecontroleerd, rupsen gevonden. In 2019 was dat nog het geval bij meer dan de helft van de bomen. Het kennisplatform eikenprocessierups spreekt na het eikenprocessierupsseizoen over een afname van circa 40%. Grotendeels lijkt dit toe te schrijven aan de intensievere preventieve bestrijding die door de gemeenten en andere terreinbeheerders heeft plaatsgevonden. Ook de periode waarin het meeste overlast wordt ervaren door brandharen van de eikenprocessierups zag er in 2020 anders uit dan in 2019. In 2019 was in deze periode sprake van veel meer zomerstormen ten opzichte van 2020. De stormen zorgen ervoor dat brandharen sneller en verder worden verspreid waardoor inwoners vanzelfsprekend ook sneller in contact komen met de brandharen.

Uiteindelijk heeft er in 2020 bij 320 bomen curatieve bestrijding plaatsgevonden. 140 van deze bomen waren niet preventief behandeld, het overige deel wel en viel daarmee onder de garantie die de aannemer geeft op preventieve bestrijding. In 2019 lag het aantal curatief bestreden nesten met 876 fors hoger. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de ingeslagen weg effectief is gebleken en als basis kan dienen voor de beheersing van de plaagdruk de komende jaren.

1.2 Succesvol project 'Koolmezen met lekkere trek, smullen eikenprocessierups als snack'

Begin 2020 heeft IVN Geijsteren-Venray, in samenwerking met IKL en de gemeente Venray, een projectplan opgesteld om basisschoolleerlingen en hun ouders te betrekken bij het belang dat biodiversiteit kan betekenen bij de beheersing van de eikenprocessierupsplaag. Middels gastlessen, het maken en ophangen van nestkasten en de monitoring van nestkasten worden kinderen en ouders betrokken en wordt een bijdrage geleverd aan de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups. In 2020 hebben 6 basisscholen deelgenomen aan het project. Uit de monitoring blijkt dat circa 70% van de opgehangen nestkasten bewoond is geweest. Het project loopt nog tot het einde van 2022.

1.3 Kosten eikenprocessierupsbeheersing vallen lager uit

Met name het kleinere aantal curatieve bestrijdingen dat heeft plaatsgevonden zorgt ervoor dat de totale kosten lager uitvallen dan verwacht. De totale kosten voor de bestrijding in 2020 bedragen € 70.000 euro en vallen daarmee € 25.000,- lager uit dan voorzien.

2.1 Optimalisatie eikenprocessierupsbeheersing kan overlast nog verder terugdringen

De gekozen bestrijdingsmethodiek zoals beschreven in de evaluatie beheersing eikenprocessierups 2019 en adviesnota 'evaluatie eikenprocessierups 2019 en plan van aanpak 2020' is effectief gebleken. Voorgesteld wordt om de ingeslagen weg dan ook te blijven volgen. Dat neemt niet weg dat verdere optimalisatie (op basis van binnengekomen meldingen) eventuele overlast in de komende jaren nog verder kan terugdringen. Daarnaast is het van belang kritisch te blijven kijken naar waar preventieve bestrijding noodzakelijk is om eventuele negatieve neveneffecten zoveel mogelijk te minimaliseren. Op basis van risicoprofielen kan de noodzaak van bestrijden op bepaalde locaties inzichtelijk worden gemaakt. De afweging die hierbij wordt gehanteerd is gebaseerd op de risico's voor mens en/of dier in combinatie met de verblijfsintensiteit van locatie. Locaties waar veel curatieve bestrijding heeft plaatsgevonden zijn inzichtelijk en worden, afhankelijk van het risicoprofiel, toegevoegd aan de preventieve bestrijdingskaart. Locaties waar al enkele jaren geen nesten zijn geconstateerd en/of waar het risicoprofiel het toe laat kunnen van de preventieve bestrijdingskaart worden afgehaald.

2.2 Dynamiek plaagdruk in relatie tot te nemen maatregelen

Zoals in de vorige alinea omschreven worden ieder jaar opnieuw afwegingen gemaakt op welke locaties preventieve bestrijding noodzakelijk wordt geacht. Voor 2021 wordt een landelijke stabilisering van de plaagdruk verwacht. Voor de gemeente Venray betekent dit dat de lijn van preventieve bestrijding in 2021 wordt doorgezet. Mocht de plaagdruk in 2021 verder dalen, dan wordt de preventieve bestrijding daarop, waar mogelijk, aangepast. In het meest gunstige geval betekent dit dus een afname van preventieve bestrijding.

2.3 Te verwachten kosten eikenprocessierupsbeheersing in 2021 en verder

Door de stabilisatie van de plaagdruk blijft het aantal curatieve bestrijdingen naar verwachting lager dan waar in 2020 rekening mee werd gehouden. De uiteindelijke curatieve bestrijding die heeft plaatsgevonden in 2020 geeft een goed beeld wat verwacht kan worden in 2021. De totale benodigde financiële middelen voor het beheersen van eikenprocessierups in 2021 en daarna komen daarmee uit op € 71.399,- per jaar. Vanuit het reguliere onderhoudsbudget is jaarlijks € 48.960,- beschikbaar voor de beheersing van eikenprocessierups.

3.1 Financiële gevolgen voor 2021 te dekken uit de post onvoorzien

Voorgesteld wordt om de financiële gevolgen van € 22.439,- voor 2021 te dekken uit de post onvoorzien en dit te regelen via de eerstvolgende begrotingsrapportage.

4.1. De meerjarige financiële gevolgen opnemen in de meerjarenbegroting van 2022.

Voorgesteld wordt om de meerjarige financiële gevolgen van € 22.439,- op te nemen in de meerjarenbegroting 2022. Afhankelijk van de ontwikkeling van de plaagdruk kan bijsturing op het budget in de toekomst noodzakelijk zijn.

Risico's

- Door beperkte preventieve bestrijding in het buitengebied kunnen alsnog veel klachten van bewoners binnenvallen op locaties waar niet preventief bestreden is. Ook kan het op deze locaties kort bij woningen noodzakelijk zijn nesten curatief te bestrijden. Afhankelijk van de overlastmeldingen die hierover binnen komen kan dit aantal, en daarmee de kosten, oplopen.
- De effectiviteit van de bestrijding kan sterk beïnvloed worden door weersomstandigheden, daarnaast is geconstateerd dat eikenprocessierupsen in de bodem kunnen overleven waardoor ze preventieve bestrijding ontlopen en later alsnog voor overlast kunnen zorgen in bomen.

Communicatie

Inwoners van Venray worden voor aanvang van het eikenprocessierupsseizoen gewaarschuwd voor de mogelijke gezondheidsklachten die eikenprocessierupsen kunnen veroorzaken. Dit gebeurt met de social media kanalen van de gemeente Venray. Om de drempel voor het melden van eikenprocessierups zo laag mogelijk te houden wordt dit onderwerp op de webpagina van de gemeente Venray, ten tijde van de overlast, naar de voorgrond gehaald. Tevens wordt een digitale kaart op de site van de gemeente Venray ontsloten waarop inwoners kunnen zien waar preventieve bestrijding heeft plaatsgevonden.

Door de forse toename van eikenprocessierupsen in Nederland heeft het ministerie van LNV in 2019 een landelijk kennisplatform processierups gelanceerd. Op de website <https://processierups.nu/> staat enorm veel informatie over de processierups voor verschillende instanties maar ook voor inwoners. Het hoofddoel van het kennisplatform is het verminderen en voorkomen van overlast veroorzaakt door processierupsen in Nederland. Gemeente Venray zal in haar mediaberichten verwijzen naar deze website.

Financiële gevolgen

Jaarlijks is naar verwachting € 22.439,- extra budget nodig bovenop het reeds beschikbare budget van € 48.960,-. Voorgesteld wordt om deze kosten voor 2021 te dekken uit de post onvoorzien en vervolgens structureel op te nemen in de meerjarenbegroting van 2022. Omdat de ontwikkeling van de plaagdruk en daarmee samenhangende noodzaak tot bestrijden kan fluctueren wordt voorgesteld om eventuele positieve of negatieve bijstellingen via de begrotingsrapportages te corrigeren.

Kostenoverzicht bestrijding eikenprocessierups	
Preventieve bestrijding	€ 41.854,-
Curatieve bestrijding	€ 25.261,-
Monitoring	€ 4.284,-
Totaal:	€ 71.399,-
Beschikbaar budget:	€ 48.960,-
Extra benodigd budget:	€ 22.439,-

Bovengenoemde bedragen zijn geïndexeerd met 2% t.o.v. 2020.

Personele/organisatorische gevolgen

Met het vaststellen van het beheerplan groen en reiniging 2020-2025 op 9 september 2019 is rekening gehouden met de benodigde capaciteit voor de beheersing van de eikenprocessierups.

Juridische gevolgen

Een gemeente als eigenaar en beheerder van eikenbomen heeft een zorgplicht om de overlast die eikenprocessierups met zich mee brengt te voorkomen dan wel te beperken omdat bekend is dat de eikenprocessierups een gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid.

Bijlagen

-